

PRÁČKA

DENNÍK REVOLUČNÉHO ODBOROVÉHO HŇUTIA

3 Kčs

Bratislava, nedeľa 22. februára 1948

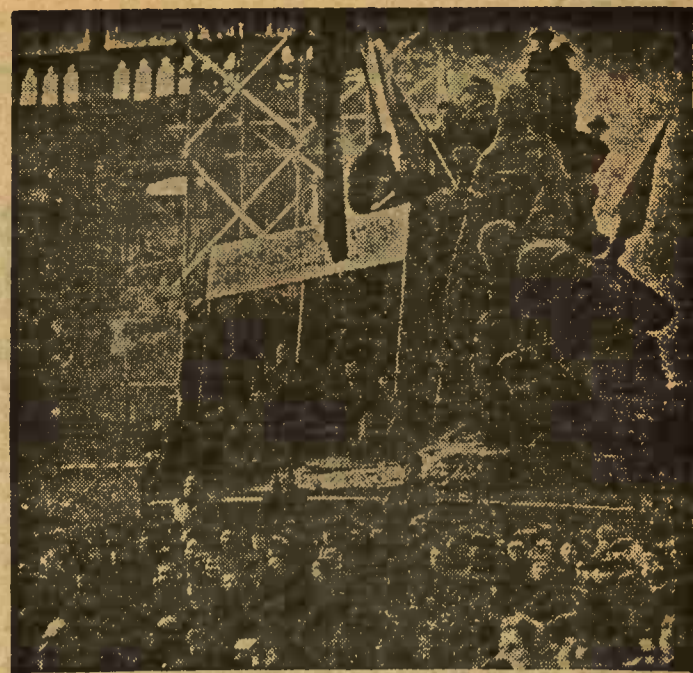
Ročník III. Číslo 57

Ludové manifestácie v celej ČSR žiadajú

druhú Gottwaldovu vládu bez odstúpiťších ministrov

DS sa vystúpením z vlády vylúčila aj zo SP

Verejný prejav podpredsedu vlády V. Širokého v Bratislave - Zplatočnický blok ohrozuje národné práva Slovákov - Vedenie DS sa spojilo s českou reakciou, ktorá neuznáva samobytnosť Slovákov

Zo sobotnej ľudovej manifestácie v Prahe

Jediné východisko z krízy: List KSČ Dr. Benešovi

Prijal podané demisie

Praha (č) — Predsedníctvo Ústredného výboru KSČ poslalo prezidentovi Republiky Dr. Benešovi list, aby ho upovedomilo o svojom stanovisku k situácii tak, ako ju prerokovalo po návrate predsedu vlády K. Gottwalda a ministra Noska od pána prezidenta. V liste píše: „Prijatie demisie odstúpiťších ministrov je jedinou schodnou cestou demokratického, ústavného a parlamentného riešenia terajšej vládnej krízy. Vďaka ľudu si priam živejne želá, aby odstúpiťší ministri ostali mimo vlády, lebo svojím nezodpovedným postupom sa sami neodpustiteľne prehráli na zásadách NF a ducha vládnej spolupráce.“

V otázke NF pokladáme za potrebné zdôrazniť, že sme vždy podstatu a zmysel NF videli predovšetkým vo sväzku pracujúcich vrstiev ľudu, robotníkov, roľníkov, živnostníkov a inteligencie, pri čom sorskupenie politických strán NF a účasť jednotlivých strán vo vláde závisí od toho, ako ktorá politická strana je verná jednote a záujmom ľudu. Zdôrazňujeme znova, že v smysle jasnej vôle ľudu a podľa ústavy a demokratických zvyklostí prislúcha predsedovi vlády okamžite rokovať o doplnení vlády novými členmi namiesto odstúpiťších ministrov. Sme presvedčení, že Čes. sociálna demokracia uzná potrebu sotovať po našom boku vo vláde, v záujme uskutočnenia zvyšných

časťi budovateľského vládneho programu, v záujme pracovnosti parlamentu, v záujme posilnenia ľudovej demokracie, v záujme zabezpečenia ďalšej pokojnej demokratickej cesty k socializmu. Pokiaľ ide o druhú politickú stranu, bolo by úlohou predsedu vlády rokovať s inými predstaviteľmi, ako sú tí, ktorí ako členovia vlády podali demisiu, aby rovnako s jednotlivými politickými osobnosťami a významnými osobnosťami rozličných národných složík, ktoré majú dôveru ľudu a sú schopné autoritu vlády ešte zvýšiť.“ V závere žiada predsedníctvo KSČ prezidenta Republiky, aby vzal do úvahy toto oznámenie a sotožnil sa s názorom predsedníctva na riešenie vládnej krízy.

Povereníci za DS musia opustiť SP

Bratislava (úr) — Predseda SP Dr. Husák zaslal všetkým členom SP za DS, teda podpredsedovi SP pplk. Poláko, i. poverenikom Ing. Stykovi, Dr. Jcskovi, Dr. Kvetkovi, prof. Lukačovičovi a Dr. Štefánikovi list tohto znenia:

Zástupcovia DS vo vláde spolu so zástupcami strán národnej vlády podali dňa 20. t. m. demisiu. Listom, za ktorým stojí vedenie DS, vystúpili z vlády. V tomto liste, ktorý treba považovať za oficiálne stanovisko DS, rozchádza sa vedenie DS s programovým vyhlásením VIII. Sboru povereníkov, zo dňa 1. XII. 1947, o závažných otázkach štátnej bezpečnosti. Odhalenie rozvrtných protištatných a sprisahaneckých skupín na Slovensku a zostavenie VIII. SP bolo

možné iba tak, že sa našlo spoločné stanovisko všetkých složík, ktoré uložili SP urobiť „opatrenia aby protištatné skupiny a elementy boli dôsledne zneškodňované, ich rozvrtná činnosť úplne zneškodnená a Republika rázne zbavená vnútorných nepriateľov.“ Vyhlásenie členov vlády za DS — urobené „s vedomím ostatných činiteľov strany“ — pokračuje v kampani proti bezpečnostným orgánom na Slovensku a niektoré krízové (Pokračovanie na 2. strane)

Predseda vlády oblasňuje pozadie krízy

K. Gottwald: Ministri, ktorí odstúpili nesmú späť do vlády

Praha (rp) — Staromestské námestie v Prahe stalo sa dejiskom mohutnej manifestácie ľudových mas. Pracujúci z pražských závodov a z Kladna, robotníci, chlapi a ženy od písacích strojov a rýsovacích stolov, naštene pozdravovali predsedu vlády, ktorého reč prerušovali búrkami súhlasu, najmä keď demaskoval úsilie domácej a zahraničnej reakcie.

Keď predseda vlády rozhodne vyhlásil, že ľud neznesie návrat reakcionárov do vlády a žiadal, aby vládu doplnili tými, ktorí ostali verní, zaznel hromový súhlas desiatísícov prítomných. Predseda vlády v úvode zrekapituloval vývoj a príčiny vládnej krízy, útoky národných socialistov a ich tlačových orgánov proti národnej bezpečnosti. Zdôraznil, že personálne opatrenia v Sbere národnej bezpečnosti prislúchajú do kompetencie ministra vnútra. Pravou príčinou postupu pravícových strán je snaha, roz-

biť jednotu pracujúcich a usku-točniť zplatočnický návrat v našom vývoji. Naša domáca reakcia, inšpirovaná a podporovaná zahraničnou reakciou, pokúša sa o postupné rušenie všetkého, čo nášmu ľudu priniesla národná revolúcia a oslobodenie. Bojí sa výsledkov slobodných a demokratických volieb, a preto podniká zúfalý pokus dosiahnuť ešte pred voľbami presun mocenských síl vo svoj prospech, aby mohla nerušene terorizovať pospolitý ľud. (Dokončenie na 2. strane)

Praha (tur) — Sobota neprinesla ešte, ako zprvu očakávali, rozriešenie vládnej krízy. Prezident Republiky pokračoval v politických rokovaniach, prijal predsedu vlády K. Gottwalda, ministra vnútra Noska a reprezentantov soc. demokracie, B. Laušmana, Tymeša a Villima. Svoje stanovisko k situácii vyložil prezident Republiky pri prijatí delegácie robotníctva z Prahy, Kladna a Mostu, ktorým jasne a dôrazne vyhlásil, že vláda bez komisárov je preňho nemysliteľná a že predsedom novej vlády môže byť zasa iba predseda najväčšej strany — K. Gottwald. Po mohutných manifestáciách v Prahe, Bratislave, Brne, Ostrave a v ostatných veľkých mestách a priemyselných centrách Republiky, začali všade hneď zakladať akčné výbory nového, obrodeného, Národného frontu, v ktorých sú okrem robotníckych strán a pokrokových reprezentantov občianskych strán, aj zástupcovia masových organizácií, odborov, odborár. v mládeže a roľníkov. Nové akčné výbory viedli vyhlásenia, v ktorých sľubujú dôslednú podporu vláde Klementa Gottwalda

Bratislava (rp) — Preplnená sieň bratislavskej Reduty nestačila pojať ani malú časť tých občanov, ktorí prišli vypočuť referát podpredsedu vlády V. Širokého o vládnej kríze. Búrky nadšenia a bojovej odhodlanosti často prerušovali rečníka, ktorý okrem iného uviedol, že ministri pravícových strán si vzali za zámienu prelomenie ôsmich dôstojníkov na iný úsek štátnej správy. Tak ako DS pri odhalení protištatných špiónskych skupín Kempného a Bugára vystupovala proti štátnej bezpečnosti na ochranu sprisahancov, tak isto teraz vedenie národnosocialistickej strany vystupuje na ochranu usvedčených špiónov, ktorí pracovali v službách zahraničných imperialistických kruhov nepriateľov našej štátnosti. Iste nás všetkých zaujíma, čo sú to za páni, ktorí vedú dnes kampaň proti novej Národnej bezpečnosti. Sú to tí, čo v predmichovskej Republike schvaľovali postup policajných a žandárskych sborov agrárneho ministra Černého proti pracujúcemu ľudu, proti nezamestnaným, tlieskali, keď tieto strieľali do zástupov ľudu, keď si žiadali chlieb, prácu a slobodu. Pri tom sa im prirodzene dnes nepáči, že SNB a štátna bezpečnosť odhaľuje sprisahancov, špiónov, záškodníkov, šmelinárov a že nie je nástrojom v rukách nepriateľov ľudu. Čeeil by pozabívil ministra vnútra Noska jeho ústavnej zodpovednosti a štátnu bezpečnosť postaviť pod kontrolu tých, čo sú záujmom nepriateľov národa a Republiky. Pravé pozadie súčasnej vládnej krízy nie je v tom, že krajiný veliteľ NB preložil ôsmich dôstojníkov, lež v tom, že reakcia chce zabrániť, aby ešte pred voľbami bol splnený vládny program, t. j. aby ešte pred voľbami uzákonnili národné poistenie pre všetkých pracujúcich, aby prijali zákon o novej pôdohospodárskej a živnostenskej dani, ktoré prinesú veľké úľavy roľníkom a živnostníkom. Skutočná príčina vládnej krízy váži v tom, že reakcia chce rozbiť ozajstný Národný front a vnieť nesúlad medzi všetkými vrstvami národa, aby mohla uskutočňovať svoje protidemokratické a prot ľudové zábery, aby mohla roztrhať naše spojenectvo so slovanskými štátmi, najmä so Sovietskym sväzom. Tento protidemokratický blok ohrozuje všetko to, čo si slovenský národ vydobyl svojím Národným povstaním a svojím bojom proti votrelcom. Na tomto je jasne vidieť, že predstaviteľom DS nezáleží na národných právach slovenského národa, ale naopak, s nepriateľmi slovenských národných záujmov tvoria jednotný blok pro-

Nový NF obnoví národnú jednotu

Očistením Národného frontu od reakcionárov obnovíme národnú jednotu v pôvodnom duchu, ako vznikla v čase boja proti votrelcom a nositeľom fašistickej štátnej moci, ako vznikla zo Slovenského národného povstania, v boji za slobodu národa a Republiky. Nech je to teda NF demokratických a pokrokových ľudí zo všetkých politických strán a zo všetkých celonárodných organizácií, nech je to NF bez reakcie. Nosiťmi jednoty demokratických a

a v nich aj vyhlasujú, že pracujúci sú pripravení, ak toho bude treba, siahnuť aj po najúčinnejších prostriedkoch, aby zabezpečili ľudovodemokratický režim a ďalšiu cestu k socializmu. Vo všetkých prejavoch pracujúci trvajú sverne na stanovisku, že ministri, ktorí v týchto rozhodných chvíľach opustili vládu, majú cestu späť do vlády Národného frontu navždy zatarasujú. V tomto smysle poslalo v sobotu vo večerných hodinách predsedníctvo KSČ prezidentovi Republiky veľmi rozhodný list, v ktorom znova pripomína, že pre bývalých ministrov z národ. Lidovej a Demokratickej strany už nejstúvie podľa jednomyseľnej vôle ľudu možnosť, vrátiť sa do vlády. Po nedeľnom sjazde závodných rád, na ktorom budú zástupcovia námездné pracujúcich rokovací o novej situácii dosiahne vývoj politických udalostí určite rýchlejší spád a možno očakávať, že v pondelok, alebo v utorok padne rozhodnutie o zostavení novej vlády K. Gottwalda. Na pondelok zvolali aj schôdzku výkonného výboru Čes. sociálnej demokracie a na štvrtok je chýášené zasadnutie výkonného výboru Čes. strany národnej socialistickej.

Povereníkov, ktorý je na území Slovenska súčasne vykonávateľom vládnej a výkonnej moci. Celý náš ľud vie, že reakcia v NF do teraz hamovala uskutočňovanie vládneho programu a že ona nesie zodpovednosť za to, že niektoré nedostatky v našom verejnom, hospodárskom a sociálnom živote nebolo možno úspešne odstrániť.

Pokrokových síl majú byť akčné výbory Národného frontu. Pristúpme k ich tvoreniu v obciach, v okresoch, aj v celoslovenskom meradle. Utvárajme ich zo skutočne demokratických predstaviteľov všetkých pokrokových a celonárodných organizácií, ako sú ROH, JSSR, odbojové složky, SSM, SSZ, atď.

Situáciu nemožno riešiť vzájomne ľudom a Republikou návratom reakčných ministrov do vlády.

Prezident Republiky bude konať v súhlase s potrebami a záujmami ľudu a Republiky len vtedy, keď demisiu odstúpiťších ministrov prijme a osvojí si návrh ministerského predsedu Gottwalda na vyriešenie súčasnej vládnej krízy úsavnou, demokratickou a parlamentnou cestou. Vyzývame závodov, vyzývame roľníkov a všetkých pracujúcich ľudu, aby na schôdzkach prejavili svoju vôľu a odhodlanie neprípustiť šarapatenie rozvrtníkov, aby sa postavili za vládu Klementa Gottwalda, za vládu ozajstného Národného frontu.

Po podpredsedovi vlády V. Širokom prehovoril predseda SP Dr. Husák. Pripomenul, že reakčné vedenie DS vyprovokovalo už v krátkom časovom odstúpe troch mesiacov druhý veľký nástup ľudu. Vedenie DS utieklo opäť od záväzkov, ktoré vlni na jeseň pod tlakom veľkého ľudového hnutia prijalo.

Prezident Dr. Beneš: Delegácia robotníkov z Prahy, Kladna a Plzne u prezidenta Republiky

„Pre mňa niet vlády bez komunistov“

Praha (č) — Prezident Republiky prijal v sobotu delegáciu veľkých pražských, kladenských a plzenských závodov, ktorá prišla z manifestácie na Staromestskom námestí na Hrad. Vedúci delegácie, predseda KOR Kozelka, tlmočil želanie všetkých zamestnancov pražských, kladenských a plzenských závodov, ktoré vyznieva v tom smysle, aby pán prezident

prijal demisiu ministrov všetkých troch politických strán, a aby novú vládu doplnili zo zástupcov celonárodných organizácií, ktoré dávajú záruku, že úsilie o obnovu a budovanie štátu bude úspešne pokračovať. Ďalej, aby na čele novej vlády ostal doterajší predseda Gottwald, ktorý má d veru pracujúceho ľudu, a aby ministrov, ktorí demisiu počali, do novej vlády za nijakých okolností neprijali.

Pán prezident odpovedal: „Na vašu otvorenú reč chcem vám odpovedať aj ja celkom otvorene. Od chvíle, keď kríza začala, vynorila sa zpráva, že, vraj, bude úradnícka vláda. Len čo som to od predsedu vlády Gottwalda počul, kategoricky som vyhlásil, že úradnícka vláda pre mňa nejstúvie, že nijakú úradnícku vládu nebudem nikdy menovať. Prosím, aby ste lo vzali na vedomosť. Máme parlament, parlamentný režim a máme parlamentnú vládu, preto bude aj naďalej parlamentná vláda a nie vláda úradnícka. Toto stanovisko platí pre mňa dnes a bude platiť i pre budúcnosť. Nič, čo by sa ponášalo na vládu úradnícku, v našom parlamentnom režime neprijmem. Pre mňa vláda bez komunistov nejstúvie. Neskoršie som počul od predsedu vlády, že sa, vraj, má urobiť pokus, aby komunistov donútili podať demisiu. Ani taký pokus neprijímam, rovnako ako neprijímam ani prvý pokus. S niečím podobným ku mne nik prísť nesmie. Vašu demisiu, povedal som kolegovi Gottwaldovi, by som neprijal. Ďalej som mu povedal: Vy ste ministerským predsedom, bez vypočutia vášho stanoviska nič neurobím. Síce i ja môžem mať svoje stanovisko, no musím poznať i stanovisko ministerského predsedu. Máte právo na takéto veci niečo povedať. A keby sa bokom zdala robily nejaké pokusy vyštváť vás z vlády, pre mňa vláda bez komunistov nejstúvie. Hovorím jasne, otvorene a cieľavedome. A ešte niečo. Budúca vláda nielen nebude bez komunistov, ale nebude ani bez Gottwalda. Gottwald je predsedom najsilnejšej strany a keď bude menovaná nová vláda, tak ju povedie Gottwald. To je mi jasné. S ministrami, ktorí demisiu podali, som vôbec ešte nerozprával. Majú akiste svoje príčiny, no

nemôžete odo mňa žiadať, aby som sa už vopred vyslovil. Ako prezident som povinný nútiť ľudí a politické strany, aby ne odchádzali od seba, neodúčuovali sa. Všetkým musím povedať: musíte spolupokračovať. Keby som sa vyslovil, alebo konal podľa vášho želania, zasahoval by som tým do pomerov a do týchto vecí prezident nezasaňuje. Na to nemôžem ani myslieť. Koho výkonný výbor tej-ktorej strany navrhne na menovanie, a koho v budúcnosti menuje a koho nie, to si musí vybrať predseda vlády. Členovia delegácie poznamenali, že majú obavu, že nadviazanie spolupráce s odstúpenými ministrami bude ťažké. Pán prezident poznamenal: „Fakt je, že je veľká nervozita vo verejnom živote vzhľadom na nastávajúcu volebnú kampaň. Ľudia si neovierajú, jeden druhého sa obávajú, no ja od nich musím žiadať, aby tento odpor všetci prekonali“. Na nové (Pokračovanie na 2. strane)